

Şair Edip Asker Bayatlı'nın Gazellerinde Basit Fiillerin İncelemesi ve Şiirleri Ara- pçaya Çevirmek

Yar. Doç Safa Sıddık Mahmut Mustafa Kılınç

Bağdat Üniversitesi, Diller Fakültesi, Türkçe Bölümü.
Safakilic73@gmail.com

**دلالة الافعال البسيطة ومشتقاتها في غزليات الشاعر اديب
عسكر البياتي وترجمتها الى اللغة العربية**

م. صفاء صديق محمود قلنجي

جامعة بغداد - كلية اللغات - قسم اللغة التركية
Safakilic73@gmail.com

Özet

Gazel, kadınlar hakkında söylenen, onları anlatan, taklit eden şiir dili olarak bilinir. Gazel şiiri, eski çağlardan günümüze kadar şairlerin uyguladıkları şiir sanatlarından biri ve şiir yazmanın amaçlarından biri olarak kabul edilir. Güzelliği anlatır ve onun şarkısını, sevgiliye duyulan özlemi, ayrılık halinde onun için ağlamayı anlatır.

Gazel , güzelliğe dair şarkı söylemek, ona olan özlemi göstermek, ondan ayrı kalmaktan şikayet etmektir. İki kısma ayrılır: iffetli eğirme veya Bedevi eğirme gibi başka adları olan bakire eğirme ve başka adları olan kentsel eğirme olan açık eğirme. Bu konuyu seçmemin nedeni, şair Edib Askar'ın gazellerindeki basit fiilleri ve türevlerini inceleyip uygulamak ve bunları Arapçaya çevirerek okuyucunun faydalanmasını sağlamaktır. Türkmen edebiyatında şairin daha iyi aydınlatılması ve şairler arasında daha iyi tanınmasının yanı sıra genç şair ve yazarlarımız şiirde ve nesirde yenilikler yaparak, eserlerinde sosyal konuları işlemişlerdir. Toplumların yol göstericileri aydınlardır. Onların fikirleri bu edebi eserlerde işlenerek bizim düşünce dünyamızı aydınlatır, topluma insanlığa yol gösterir.

Araştırmanın giriş kısmında şiir mecmuaları (gazeller) ve Türkmen edebiyatı hakkında kısa bir genel bakışa geçtim. Zengin bir tarihe sahip olan Türkmen edebiyatı, şairin doğduğu yer (Tuz Hurmatu İlçesi), büyüdüğü ve yetiştiği yer hakkında bilgi vermenin yanı sıra, özellikle şiir koleksiyonlarında halen eksik ve değerlendirilmeyi bekleyen sayısız eserin yer aldığı bir kültür hazinesidir. okudu.

Anahtar Kelimeler : Basit fiiller; Gazel ; Türkmen edebiyatı ; Şiirleri Arapçaya çevirmek

Giriş

Bugün cumhuriyetimizin sağladığı hürriyet, adalet, birlik ve beraberlik havası sayesinde o eski baskılar kırılmış yerine bir fikir ortamı doğmuştur. Bu arada eski edebiyatımızla yeni edebiyatımız arasında konu, tarz ve işleyiş bakımından büyük değişiklikler olmuştur. Bir örnek vermek gerekirse divan edebiyatının belirli kalıp ve konuları değişmiştir. Genç şair ve yazarlarımız şiirde ve nesirde yenilikler yaparak, eserlerinde sosyal konuları işlemişlerdir. Toplumların yol göstericileri aydınlardır. Onların fikirleri bu edebi eserlerde işlenerek bizim düşünce dünyamızı aydınlatır, topluma insanlığa yol gösterir. (Muhsin,2008:14-15).

Divan edebiyatında peygamberleri, tarikat ulularını, evliyaları, padişahları ve şairlerin hayatlarını anlatan tezkireler biyografi eserlerin ilk örnekleridir demek yanlış değildir. Türk edebiyatında tezkire yazma geleneğinin temeli Ali Şir Nevai'nin Mecâlisü'n-Nefâis isimli eserine dayanır(Sentürk,2015:116).

Bu çeşit edebiyatın başlangıcı İslam öncesi döneme kadar uzanıyor, daha sonra bazı kabileler arasında zenginlik ve lüksün hakim olduğu dönemde yayıldı. Ancak İslam döneminin gelişyle birlikte insanların dine girmesiyle ve takvanın ruhlarına nüfuz etmesiyle bu flört azaldı. Ancak bakir flört, eğlence, zenginlik ve lüksle dolu bir yaşamın ortaya çıktığı Emevi döneminde zirveye ulaştı. Gazel, Türk müziğinde ise şiirin bir hanende tarafından doğaçtan seslendirilmesidir. Sesle taksim olarak da bilinir. En güzel beytine beyt'ül gazel denir. Gazelin ilk beytine matla, matladan sonraki beytine hüsn-i matla; son beytine makta, maktadan önceki beytine hüsn-i makta, denir. Gazel kelimesinin asıl anlamı; aşktan bahsetmek, kadınlarla âşıkane konuşmak, onlarla bu tarzda dostluk ve sohbetle bulunmaktır. Edebiyat terimi olarak, ilk beyti kendi içinde, diğer beyitlerin ikinci mısraları ilk beyitle kâfiyeli olmak üzere genellikle beş ile dokuz beyit arasında yazılan nazım biçimidir. Konularına göre gazel türleri âşıkane gazel, rindane gazel, hikem-i gazel, şuhan-e gazel ve sofiyane gazel olarak çeşitlendirilebilir.

Bu eserimizde tanıttığımız Türkmen şair ve yazarlarımızdan başka bir çok değerli şair ve yazarlarımız vardır.onları bir kitapta değil cilt cilt kitaplar anlatamaz. Irak Türkmenleri arasında son yüzyıldan bu yana,kültür ve edebiyatımızı yüceltmek için yaşadıkları uzun yıllarda durmadan çaba gösteren şair ve yazarlarımızın göz kamaştırıcı ,düz yazı ve şiir türlerinde şaheserler,bugün olduğu gibi gelecek kuşaklar için de bitmez tükenmez en güzel örnekten başka ,en değerli kaynaklar olacaktır(Muhsin,2008:14-15).

Kuzeydoğu Irak'ta bulunan, daha önce Kerkük Valiliğine bağlı olan, 1976 yılında idari değişiklikler yapıldığından beri idari olarak Selahaddin Valiliğine bağlı bir Irak şehridir. İlçe dört ilçeye bağlıdır: Kadir Karam Amerli, Bastamlı, Süleyman Bey ve Yankja ilçeleri. Kasaba çok etnik gruptan oluşuyor ve Kürtler, Türkmenler ve Araplar yaşıyor (Tuz hurmatu) isminin kökeninde farklılık vardır. (hurma-ti) veya (hurmatu) isminin kökeninin (hurma, Kürtçe tarih anlamına gelen bir kelime) ve kelimelerinden türetildiği söylenmiştir. Aynı zamanda Kürtçe bir kelime olan ve (meyveler) anlamına gelen,yani genel anlamı, Büyüklüklerinden dolayı meyveler hurma büyüklüğündedir. Şehrin meyve bahçelerinde pek fazla kalıntı kalmayan dut ağaçlarını fark eden herkes, Bir başka grup ise isminin tuz ve hurma anlamına gelen Türkçe bir isim olan “Düz-Khurmatu”dan türediğini düşünüyor ve bunu şehrin bu üç ürünle daha önceki ününe bağlıyor. Ayrıca şehrin eski çağlarda (Khair Matta) adını taşıması nedeniyle ismin kökeninin eski Asurca olduğuna inanan başka bir görüş de vardır, bu nedenle değiştirilerek (hurmatu ve hurmati) ve (Tuz veya Douz) daha sonra orada tuzun keşfedilmesinden sonra eklenmiştir, dolayısıyla genel anlamı (tuz) Khair'dır.

Dolayısıyla flört, şairin samimi tecrübesinden kaynaklanıyorsa, Araplar arasındaki lirik şiir türlerinden biri ve içindeki duygusal eğilime en yakın olanıdır. hayal gücünden, kadınla olan ilişkisinden, ona bakışından, onun gerçeklik ve

varoluşundaki konumundan ve bunun sonucunda ortaya çıkan eğilimlerden, ya da ruh halini etkileyen faktörlere göre değişen biçimlerle aşk.

Sair Edip Asker Kazım Beyatlı:

Doğum Tarihi: 1968 / Selahaddin Valiliği / Tuzhurmatu İlçesi/ Bastamlı Köyü
Akademik başarı /Salah al-Din Valiliği Öğretmenevi Mezunu 1987 , 1990 yılında Tuz ilçesinin Bir Ahmed köyüne öğretmen olarak atandı. 1984 yılında Öğretmen Okulu öğrencisiyken şiir yazmaya başladı... İlk şiirlerini 1986 yılında Yord gazetesinde yayımladı. Eski Türk edebiyatından ve eski Türk şiirlerinden (divan şiirlerinden) etkilenmiş, bu tür şiirler Osmanlı ve Safevi padişahlarının koleksiyonlarına girmiştir. Irak içinde ve dışında birçok edebiyat festivaline katıldı. Irak'ta edebiyat forumları ve dini türbelerin düzenlediği şiir yarışmalarında birçok ödül kazandı. Irak dışında.

-Irak Yazarlar Genel Birliği Üyesi/Bağdat

-Irak Halk Şairleri Genel Birliği Üyesi/Bağdat

-Türkmen Yazarlar Birliği Üyesi / Kerkük

Edebi eserleri arasında

1. Pirlar aşkı ,
2. Şah-i necef ,
3. Ya Ali meded ,
4. Arifler meclisi ,
5. Şam garibleri ,
6. İnsanın sonu ,
7. ikrarım

Fiil Çekimleri

Kerkük ağzında fiil çekimleri için genellikle yazı dilimizdeki zaman ve şahıs ekleri kullanılır. Bunun yanında yazı dilimizdekinden tamamen farklı bazı ekler de görülür. Fiiller, çekimlenirken kullanılan zaman ve şahıs eklerinin fonetik yapısında yazı dilimizdekine göre bazı değişiklikler gözlenir. Söz konusu ekler bazen ünlü-ünsüz değişimlerine uğrar. Yanısıra Kerkük ağzında da fiil çekimi arasında ünlü-ünsüz düşmeleri, ünsüz ikizleşmesi, hece erimesi, vb. ses hadiseleri gözlenir (Bayatlı, 1996:390-395), (Erten, 1994:43-49), (Özöelik, 1997:94-105).

A- Basit Zaman Fiil Çekimleri (Bildirme Fiilleri) :

1. Geniş Zaman :

Eki (-ar,-er)'dir. Şahıs ekleri ile çekimi şöyledir (Korkmaz, 1987: 210)

Teklik 1. şahıs :

köçmerim 3/1 , geçmerim 3/3 , isterim 7/1 , vererim 8/2 .

(Kerkük ağzında) köçmerem , geçmerem , isterem , wererem .

Teklik 2. şahıs :

bilersin 8/5 , alarsın (Öztürk, 1987:598-647)

Kerkük ağzında geniş zaman kipinin teklik 2. şahıs çekimlerinde “ r ” geniş zamaz ekinin düştüğünü görmekteyiz (Beşirli, 1979:199)

(Kerkük ağzında) bilesen , alasan

Teklik 3. şahıs:

koyar 1/4 , çıkar 1/5 , oynar 5/1 , akar 6/4 .

(Kerkük ağzında) koyar , çıkar , oynar , ahar .

Bazen geniş zaman kipinin teklik 3. şahıs çekiminde geniş zaman eki olan “ r ” sesi düşer :

alır - âlî , beyenir - begenî .

Çokluk 1. şahıs :

aparırız , döneriz

Kerkük ağzında , geniş zaman kipinin çokluk 1. şahıs çekiminde de vurgusuz olan orta hece vokalinin düştüğü ve geniş zaman eki “ r ” bazen ilerleyici benzeşme ile bir önceki ünsüze benzeştiğini görmekteyiz (Şahbaz,1979:453) :

(Kerkük ağzında) aparırîḥ , dönnîḥ

Çokluk 2. şahıs :

bilirsiniz , kalırsınız

Kerkük ağzında , geniş zaman kipinin , çokluk 2. şahıs çekminde “ r ” ekinin düşmesini görmekteyiz :

(Kerkük ağzında) bilisîz , kalîsîz

Çokluk 3. şahıs :

uğramazlar 6/4 , yaparlar 8/3 , vururlar 10/2 ,

Azeri Türkçesinde olduğu gibi,Kerkük ağzında da ses benzeşmesi görmekteyiz:

(Kerkük ağzında) édeller , wrallar

2. Şimdiki Zaman

Şimdiki zaman kipinin eki (-ır,-ir,-ur,-ür).(1974:91)

Teklik 1.şahıs :

okuyorum , yapıyorum

(Kerkük ağzında) oḫıram , yapıram

Teklik 2. şahıs :

çalışıyorsun , kalıyorsun

Kerkük ağzında ,şimdiki zaman kipinin ,teklik ve çokluk 2.şahıs çekiminde “ r ” ünsüzü düşmektedir :

(Kerkük ağzında) çalısan , kalısan

Teklik 3. şahıs :

arıyor 6/3 , geliyor

(Kerkük ağzında) ahtârî , gelirî

Çokluk 1. şahıs :

bilmiyoruz

(Kerkük ağzında) bilmîrîh

Çokluk 2. şahıs :

içmiyorsunuz

(Kerkük ağzında) içmişiz

Çokluk 3. şahıs :

kalmıyorlar

(Kerkük ağzında) kalmıllar

3. Görülen Geçmiş Zaman :

Görülen geçmiş zaman kipinin,Türkiye Türkçesinde olduğu gibi(-dı,-di,-di,-dî,-tî,-ti,-ti,-tî)'dir

Teklik 1. şahıs :

sevdiğim 1/3 , bildiğim 2/3 , gezerdim 2/3 , hatırladım 2/6

(Kerkük ağzında) sevdîğîm , bildîğîm , gezêrdîm , hetîrlêdîm

Teklik 2. şahıs :

bildin 1/7 , eyledi 2/1 , gizlediğin 9/4

(Kerkük ağzında) bildîw , eyledîw , gizledîğîw

Teklik 3. şahıs :

kaldı 1/7 , çağırdı 11/1 , kupardı 11/2

(Kerkük ağzında) kaldî , çağırdî , kupartî

Çokluk 1. şahıs :

düştü̇k , geçirtik

(Kerkük ağzında) düşti̇h , geçirtti̇h

Çokluk 2. şahıs :

bağladınız , içtiniz

(Kerkük ağzında) bağladiwiz , içtiwiz

Çokluk 3. şahıs :

davrandılar , güvendiler

(Kerkük ağzında) davrandîlar , güwendîler

4.Öğrenilen Geçmiş Zaman :

Kerkük ağzında görülmeyen geçmiş zaman kipinin , teklik ve çokluk birinci şahıs eki(-miş,-miş,-miş,-miş)'tir.Ayrıca teklik ve çokluk ikinci ve üçüncü şahıs eki (-p,-ip,-ip,-ip,-ip)'tir.

Teklik 1. şahıs :

düşmüşüm 2/4 , açmışım 10/2

(Kerkük ağzında) düşmişem , açmışam

Teklik 2. şahıs :

dalmışsın , gelmişsin

(Kerkük ağzında) dalîPsan , gelîPsen

Teklik 3. Şahıs:

sararmış 10/1 , gelmiş

(Kerkük ağzında) sarârîP , gelîP

Çokluk 1. şahıs :

dönmüşüz 3/4

(Kerkük ağzında) dönmüşîh

Çokluk 2. şahıs :

almamışsınız, kalmışsınız

(Kerkük ağzında) eşidiPsiz , almîyîPsîz

Çokluk 3. şahıs :

asmışlar 5/4 , içmişler 6/3

(Kerkük ağzında) asîPlar, içiPler

5. Gelecek Zaman :

Teklik 1. şahıs :

bozacağım , öleceğim

(Kerkük ağzında) bozacağam , öleceğem

Teklik 2. şahıs :

gideceksin , duracaksın

(Kerkük ağzında) gideceh̄sen , duracaḥsan

Teklik 3. şahıs :

gülecek 2/3 , verecek 7/3

(Kerkük ağzında) gül-eceḥ , wêreceḥ

Çokluk 1. şahıs :

geleceğiz , kalacağız

(Kerkük ağzında) geleceğ̄ih̄ , kalacağ̄ih̄

Çokluk 2. şahıs :

aparacaksınız , alacaksınız

(Kerkük ağzında) aparacaḥsîz , alacaḥsîz

Çokluk 3. şahıs :

bozmuyacaklar , gelmiyecekler

(Kerkük ağzında) bozmiyacaḥlar , gelmiyeceḥler

B- Tasarlama Kipleri

1. İstek Kipi :

İstek eki (-a,-e) 'dir . Ancak teklik ve çokluk 1. şahıs ve 3. şahıs ekleri yerine emir ekleri kullanılmaktadır .

Teklik 1. şahıs (-ım,-im,-îm,-îm)'dir :

razıyım 7/3 , durarım 3/4 (1984:36).

(Kerkük ağzında) razıyam , durram

Teklik 2. şahıs :

yolasın 7/4 , solasın

(Kerkük ağzında) yolasan , solasan

Teklik 3. şahıs :

ne ola , usana

(Kerkük ağzında) nola , usana

Çokluk 1. şahıs :

Kerkük ağzında çokluk 1. şahıs eki (-aḡ,-eḡ)'tir . Ayrıca genişletilmiş şekli olan (-aḡın,-eḡın) şekilleri de bulunmaktadır(Beşirli,1979:231):

bakalım , çalışalım

(Kerkük ağzında) baḡaḡîn çaliḡaḡ

Çokluk 2. şahıs :

yanarsınız

(Kerkük ağzında) yanasîz

Çokluk 3. şahıs (-sinnar,-sinner) 'dir :

dursunlar , görsünler

(Kerkük ağzında) dursinnar , görsîner

2. DilekŞart Kipi :

Dilek şart kipinin eki Kerkük ağzında (-sa,-se)'dir . Sonu " l " olan fiiler , dilek eki aldığı zaman l < s ' ye dönüşür .

Teklik 1. şahıs :

olsam 2/3 , yorulsam 8/5

(Kerkük ağzında) ossam , yorussam

Teklik 2. şahıs :

tutsan 6/4

(Kerkük ağzında) tutsaw

Teklik 3. Şahıs:

olsa 6/3 , 5/6 , kalsa10/3

(Kerkük ağzında) ossa , kassa

Çokluk 1. şahıs :

çeksek , tapsak

(Kerkük ağzında) çekseḥ , tapsaḥ

Çokluk 2. şahıs :

Alsanız , getseniz

(Kerkük ağzında) assaviz , gêtsevîz

Çokluk 3. şahıs :

baksalar , dursalar

(Kerkük ağzında) baḥsalar , dursalar

3. Gereklilik Kipi :

Kerkük ağzında gereklilik kipi ,Türkiye Türkçesinde olduğu gibi (-malı,-meli) değil ancak İstek kipinin önüne (gere) veya (gerek) kelimesi Getirilerek yapılır (Beşirli,1979:235) ,(Bayatlı,1996:395).

Teklik 1. şahıs :

gelmeliyim , gitmeliyim

(Kerkük ağzında) gere gēlīm , gere gēdīm

Teklik 2. şahıs :

inmelisin , gitmelisin

(Kerkük ağzında) gere enesen , gere gidsen

Teklik 3. şahıs :

Türkiye Türkçesinde olduğu gibi , Kerkük ağzında (malı,-meli)'de kullanılmaktadır.
gitmeli , çekmeli

(Kerkük ağzında) gere gêtsin çekmēlî , çekmeli

Çokluk 1. şahıs :

almalıyız , görmeliyiz

(Kerkük ağzında) gere alaḥ , gere göreğîn

Çokluk 2. şahıs :

almalısınız , gelmelisiniz

(Kerkük ağzında) gere alasîz , gere gelesîz

Çokluk 3. şahıs :

gelmelidirler

(Kerkük ağzında) gere gessînler

4. Buyurma (Emir) Kipi :

Teklik 1. şahıs :

Kerkük ağzında emir kipi , teklik 1. şahıs (-ım,-im , -îm,-îm) eki alır. Aslında bu (-ayım ,-eyim) ekinin kısaltmış şeklidir :

razıyım 7/3 , sileyim(1982:101)

(Kerkük ağzında) razıyam , silîm

Teklik 2. şahıs :

Irak Türkmen ağızlarında emir kipi, teklik 2. şahıs eksiz olur,veya(-ginan,-ginen) eki alır :

kılma 1/1, gel 1/2 , haber ver 2/2 , aç 9/1 , götür

(Kerkük ağzında) kılma , gel , heber wer , aç , apar ginan

Teklik 3. şahıs :

(-sin , -sin, -sin, -sîn) eki alır. Sonu “ l ” olan fiiller, emir eki aldığı zaman l < s ’ ye dönüşür :

kaçsın 3/4 , istesin 5/2 , olmasın 7/1 , bilsin 9/2

(Kerkük ağzında) kaçsın , istesin , olmasın , bışsin

Çokluk 1. şahıs :

(-ağ, -eğ) eki alır. Ayrıca genişletilmiş şekli(-ağın, -eğın) eki kullanılmaktadır :

bakalım , bulalım

(Kerkük ağzında) bağağın , bulah

Çokluk 2. şahıs (-ın , -in, -în , -îın) eki alır :

bakınız , dinleyiniz

(Kerkük ağzında) bağîn , dinnewîn

Çokluk 3. şahıs (-sinnar, -sinner) eki alır :

gelsinler , kalsınlar

(Kerkük ağzında) gessinler , kassınlar

1 .Aşkın Mihrabı

1. Mihrabı aşkta çökmeyen ..imanı kimse anlamaz

Kalbinde taht kurmayınca sultanı kimse anlamaz

Secd ettim aşk mihrabında Allah'ına Adem gibi

Secde kılma secde-i Şeytanı kimse anlamaz

2. Bir İlâhi sırdır şu aşk iki canın arasında

Gayrı haktan kimse bilmez o şanı kimse anlamaz

Enerse de göğden melek ta aşka maşuk ola

Gayrı canandan şu aşkta gel canı kimse anlamaz

3. Gelse de bin bir feylesuf anlamaz hiç bir mecnunı
Gelmedise o sevdiğim yar beni kimse anlamaz
Biri bindir berzah gibi geçen aşkın her anları
Gitmeyen aşk berzahına o anı kimse anlamaz

4. Geldi oklar oklar üste sinemde aşk meydanında
Akan kan dek , çıkan can dek..meydanı kimse anlamaz
Bir den içün bin gafil kuş koyar faklarda başını
Almayan faktan ibreti .. her deni kimse anlamaz

5. Çıkar seyrane her gelen gelince o fasli bahar
Güle aşık bülbül gibi seyranı kimse anlamaz
Cemalin cennet gülüdür ey gönlümün gülüstanı
Boyuna aşık olmayan ..gülşanı kimse anlamaz

6. HaK yolunda Halillullah keserse de bin koç kurban
Hazreti İsmail gibi kurbanı kimse anlamaz
Kalbimi dert yatağında terk eyleme ..yaz bir ilaç
Ey tabibim senden ayrı dermanı kimse anlamaz

7. Ey Edip.. aşkın sarayı kaldı yazık bayguşlara
Şimdi bildin senin gibi virani kimse anlamaz

Edip asker

2022/10/15

(محراب العشق)

مَنْ لَمْ يَرْكَعْ فِي مَحْرَابِ الْعَشْقِ لَا يُمْكِنُ لَهُ أَنْ يَدْرِكَ مَدَى إِيْمَانِهِ لِذَاكَ الْعَشْقِ
وَمَنْ لَمْ يَنْصَبْ عَرْشَ الْهَوَى فِي الْقَلْبِ لَا يَشْعُرُ بِمَا تَشْعُرُ بِهِ سُلْطَانَةُ قَلْبِهِ

سَجَدْتُ فِي مَحْرَابِ الْغَرَامِ كَسَجْدَةِ آدَمَ لِخَالِقِهِ
فَلَا أَرْغَبُ بِسُجُودِ مَنْ لَا يُفْهَمُ سُجُودَهُ وَقَدْ أَبَا أَنْ يَسْجُدَ لِلَّهِ مِنْ قَبْلِ

فَالْعَشْقِ هُوَ سِرُّ إِلَهِي قَدْ كُتِبَتْ بَيْنَ الْأَرْوَاحِ الَّتِي خَلَقَهَا
وَلَنْ يَدْرِكَ شَأْنَ وَقْدَاسَةِ ذَاكَ السِّرِّ غَيْرَ اللَّهِ سُبْحَانَهُ

حَتَّى وَإِنْ هَبَطَتْ مَلَائِكَةٌ مِنَ السَّمَاءِ كَيْ تَكُونَ مَعْشُوقَةً لِعَاشِقٍ
فَرُوحَ الْعَاشِقِ لَنْ تَرْضَى إِلَّا لِمَنْ تَعَلَّقَ الْقَلْبُ بِهَا

حَتَّى وَإِنْ جَاءَ أَلْفَ فَيْلَسُوفٍ لَنْ يَسْتَطِيعُوا قِرَاءَةَ أَفْكَارِ الْمَجَانِينِ
وَأَنَا أَيْضًا مِثْلَهُمْ لَنْ يَفْهَمْنِي أَحَدٌ إِنْ لَمْ تَعُودْ تِلْكَ الْحَبِيبَةُ الَّتِي أَحَبَّهَا قَلْبِي

فَكُلَّ لَحْظَةٍ مِنْ لَحْظَاتِ الْعَشْقِ تَعَادِلُ أَلْفَ لَحْظَةٍ مِنْ لَحْظَاتِنَا كَعَالَمِ الْبَرْزَخِ ..
وَمَنْ لَمْ يُحْشَرْ فِي بَرْزَخِ الْعَشْقِ لَا يَفْقَهُ شَيْئًا عَنْ ذَاكَ الزَّمَنِ

فَهَذَا مِيدَانُ الْعَشْقِ وَهَذَا صَدْرِي الْعَارِي وَقَدْ تَكَسَّرَتْ عَلَيْهِ النِّصَالُ عَلَى النِّصَالِ
فَلَا أَحَدٌ يَعْلَمُ بِهَوْلِ وَشِرَاسَةِ هَذَا النِّزَالِ غَيْرَ الَّذِي سِفْكَ دَمَهُ أَوْ فَاضَتْ رُوحَهُ عَشْقًا

وَكَمْ مِنْ طَائِرٍ غَافِلٍ أَمْسَى فِي الْفَخِّ مِنْ أَجْلِ طَعْمٍ
وَمَنْ لَمْ يَتَّعِظْ مِنَ الْفَخِّ لَا يُدْرِكُ مَكِيدَةَ الطَّعْمِ

وَكُلَّمَا حَلَ الرِّبْعُ تَرَى الخَلْقَ جَمِيعًا تَسْعَى قَاصِدَةً الطَّبِيعَةَ وَالْبَرَارِي
وَلَنْ تَشْعَرَ أَحَدًا بِجَمَالٍ وَلَذَّةِ ذَلِكَ المَوْسَمِ كَتِلِكَ البَلَابِلِ الَّتِي عَشِقتْ أَزْهَارَهَا

فَجَمَالُ وَجْهِكَ أَشْبَهُ بِجَمَالِ أَزْهَارِ الْجَنَّةِ يَا رَوْضَةَ قَلْبِي
وَمَنْ لَمْ يَعشُقْ جَمَالَ قَامَتِكَ لَمْ يَشْعُرْ بِجَمَالِ تِلْكَ الرَّوْضَةِ الْمُبْهَرَةِ

وَحَلِيلُ اللَّهِ حَتَّى وَإِنْ ذَبَحَ أَلْفَ كَبِشٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
فَلَنْ يَفْقَهُ أَحَدٌ مِنْهُمْ دَرَسَ الْفِدَاءِ وَالْوَفَاءِ كَنَبِيِّ اللَّهِ إِسْمَاعِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ

وَلَا تَتْرُكِي قَلْبِي عَلِيلاً عَلَى فِرَاشِ الدَّاءِ قَبْلَ أَنْ تُسْقِيَهُ الدَّوَاءَ
فَلَا أَحَدٌ تَعْرِفُ دَوَاءَ دَائِي غَيْرَكَ يَا طَبِيبَةَ قَلْبِي

يَا (أديب) ... وَاسْفَاهِ عَلَى أَطْلَالِ قَصْرِ عَشْقِكَ الَّذِي أَمْسَى مَرْتَعاً لَطُيُورِ الْيَوْمِ .
الآن أدركت وطئه المساكين المهجورة بعد أن أمسيت وحيداً وانت من ساكنيها

2. Haber Ver

1. Gel ey hudhudi Süleyman can sultanımdan haber ver
Dert canı berbad eyledi tez dermanımdan haber ver
Ateşi aşkı yandırdı canı cehennem misali
Ateşi aşkı söndüren ver cananımdan haber ver

2. Hanı yar , ya hanı aşk ya aşkın beş gün devranı
Bir hatıra diye bana o devranımdan haber ver
Aşk içre güneş yapmayan cehenneme layık değil
Aşkımdan zahid olduğum o cananımdan haber ver

3. Aşkımdan mest olsam da o ibadet mihrabımdır
Aşkın mukeddes bildiğim o imanımdan haber ver
Ey gönül ne çışmak çıştın aş oldu ta bülbül dek
Her seher kastın figanda gülüstanımdan haber ver

4. Kap karanlık gecelerde düşmüşüm dağlar yoluna
Ağarmış başıma çöken ak dumanımdan haber ver
Getti o gücüm ey hüdhüd çölde avçu dek gezerdim
Kara gözle beni yıkan o ceyranımdan haber ver

5. Şu aşkın kabristanında düşmüşüm cansız beden dek
Aşkına kurban verdiğim çıkan canımdan haber ver
Hani seninle o sayem , o saray , o tak eyvanım !
Şimdi sensiz viran olan tak ..eyvanımdan haber ver

6. Ben Edibim hatırladım Halillulahın ataşın

Belki berdu selam olan o niranımdan haber ver

Edib Asker

27/9/2022

(اعلمهم بالخبر)

عُدْ يا هُدْهُدَ نبي الله سُليمان وأُتني بِنِياً عن المَلِكَةِ التي مَلَكَتْ عرشَ قلبي
فداء الحُزن قد افْتَكَّ بِروحي .. أَلَا مِنْ دواءٍ عاجل .. أَلَا مِنْ خَبَرٍ مِنْهَا؟

ونار العِشقِ قد احْرَقَنِي كَنارُ الله في الجَحيمِ
أخبرني عن تِلْكَ الحَبِيبَةِ التي بوسعها أن تُخِمِدَ هذا النار

اينَ أَمسى عِشْقِي واينَ أَمستَ مَنْ احبَبْتُها بل اينَ أَمسى عَصْرُ العاشقين ؟
أخبرني عن ذاكَ العَصْرِ حتى ولو اتيتَ مِنْ ما مَضَى مِنْ ذكرياته

مَنْ لَمْ يَقْتَرِفْ ذَنْباً في العِشقِ ليسَ مِنَ الإنصافِ أن يكونَ مِنْ أَهْلِ نارِهِ
أخبرني عن جَنَّةِ عِشقِها التي جَعَلتَ مِنِّي زاهداً كي انالَها

سأبقى اراها محراباً للعبادة حتى وإن امسيْتُ في هواها ثَملاً كالسكارى
فيا ايها الهدهد أخبرها عن مدى ايماني لِقَداسَتِها وَقَداسَةِ حُبِّي لها

ايها القلب كيف اخطأتَ هذا الخطأَ الذي جَعَلَكَ حزيناً كَبَلْبُلٍ مُغرَمٍ
وكل تغريداتك في كُلِّ سَحَرٍ تسألُ عن ذكرياتك التي مَضَتْ في مَواطِنِ تلكَ الأزهار

كم سِرْتُ وحيدا على طُرُقٍ وَعِرَّةٍ في دُجى لِيَالٍ ظَلَماء !
حتى إشتعلَ الرأسُ شَيْباً أَفْلاً مِنْ خَبَرٍ عن تلك الضبابِ البيضاء التي حَلَّتْ فوقَ رأسي !

ايها الهدهد فأنا لم أعد ذاك الصياد الذي كان يجوب البراري كي تُحَذِّرَها
بل أخبرني عن تلك المها التي صادتني بِسَهَامٍ سواد عيونها

تُرَكْتُ في مَقْبَرَةِ العَشِقِ كَجَسَدٍ مُسَجَّى وقد فارقته الروح
فيا ايها الهدهد الآ مِنْ خَبَرٍ عن رُوحِي التي قَدَّمْتُهَا فِدَاءً لِعَشَقِهَا .

يا سيدتي .. اين أمست تلك القصور التي آوتنا معاً بل اين أمست أطلالها ؟
أخبريني عنها وكيف أمست خاويةً على عُروشها بعد أن رَحَلَتْ عني وتركتيني وحيدا فيها

انا (الاديب) الذي لم ينسى يوما قِصَّةَ خليل   الله وَحُفَرَةَ النار
فأخبريني عن نارِي الذي عسى أن يكونَ لي بردا وسلاما

3. Fani Dünya

1. Varmı diyen şu saraydan akibet bir gün köçmerim
Dünyada bağlanan yüküm kıyamette ben açmarım
Şu dünya bir dim tarladır ektiğini her kes biçer
Kim ki arifte demesin ektiğini ben biçerim

2. Cevheri tahir olmayan mazharında pek görünmez
Arif gibi hak yolundan başka bir yolu seçerim
Din adınla dünyanı yen bilmez dünyadır dinin yen
Gül gibi solsam susuzdan damcı haram su içmerim

3. Asla helalzade olan ola bilmez haramzade
Namerdin terezisiyle merdane dostu ölçerim
Dünyanın hüsnü , zinneti beni gafil ederse de
Gafletimden kalkmayıncam ben şu köprüden geçerim

4. Edibem elbet durarım bir gün Hakk'ın divanında
Kaçsın artık kaç a bilen , ben kaç a bilmem ...kaçmarım

Edib Asker

2022/9/4

(الدنيا الفانية)

وهل من قائلٍ بِأني لَسْتُ راحِلاً يوماً من هذه الدنيا ؟
أو اني لن أَفُكُ وَثاقَ رِحالي المَشْدود في ساحة الآخرة عند الحِساب !

هذه الدنيا اشبهَ بِحَقْلٍ وَكُلٌّ مِنَّا سَيَحْصِدُ ما زَرَعَهُ فيه
وَمَنْ كانَ حَكِيماً أو عارِفاً فَعَلِيهِ أن لا يقول بِأني سأَحْصِدُ غَيْرَ ما زَرَعْتُ فيه

مَنْ لم يَكُن طاهرَ النَفْسِ في ذاتِهِ لن يبدو مُنَمَّقَ الظاهر حتى وإن تَظَاهَرَ بِذلك
سَأَمْضِي في السير كاهِلَ العرفان ولن أَفْضَلَ سَبِيلاً غَيْرَ سَبِيلِ الله.

وَقَوْمٌ غافِلٌ قد نهَبوا الدنيا باسم الدين دونَ أن يَشْعُرُوا بِأنَّ الدُّنيا هي التي قد
نَهَبَتْ ما بَقِيَ فيهم من دين
وانا حتى وإن ذُبِلْتُ كالأزهار عَطِشاً فَلَنْ أَسْقِي نَفْسي بِقَطْرَةٍ مِنَ الماء الحرام

مَنْ كانَ رديءَ النَسَبِ لا يُمكن أن يكونَ أَصِيلاً مهما طال الزَمَن
فَأَنا لا يُمكن لي أن أَكِلَ الشُّرَفاء بِمِكيالٍ مِنْ هُم شيمَتِهِم الدناءة

انا وإن أَغْفَلْتَنِي الدنيا بِجَمالِها وَزِينَتِها
فَأَنا لن أَعْبُرَ مِنْ هذا الجِسرِ أَبَداً إِلَّا بَعْدَ أن أَفيقَ مِنْ غَفْلَتِي هذه

انا (اديب) ولا بُدَّ أن أَقِفَ يوماً في ديوان الحق عند المحكمة الإلهية
وهناكَ فَلْيَهْرُبْ مَنْ يَسْتَطِيع الهَرَبَ .. أَمَّا أنا فَلَنْ يكونَ بِوسعي الهروب بل لن
أَهْرُبَ أَبَداً

4. Hüseyin'in doğru yolu

1. Akibet hak rüsva-eder gizli kabahet etmeyin
Yeter Hüseyin'in kanı ile ticaret etmeyin
Dini Taha mutahhardır yüce Rahman farmanı ile
Şaytan kimi tahir dine recsu-necaset etmeyin

2. Rahi Hüseyin kerametidir HAK-u Peygamer yoludur
Yeter ey be kerametler Halk'a ihanet etmeyin
Al gel ibret bu tarihten haramzade olmaz necip
Cevheri haramzadeden ehli necabet etmeyin

3. Allah'ın laneti olsun her çağın her Karun'una
Halkın Kanı ile tefziz ehli sehavet etmeyin
Halk yaşar sayısız handa siz imaret saraylarda
Post girip bu hak adıyla hakka şikayet etmeyin

4. Ey Edip bak bellidir ki zelil olan olmaz kerim
Baş üste ehli zilleti..ehli keramet etmeyin

Edip Asker

2022/8/2

(نهج الحسين)

عاجلاً ام آجلاً سيفضحُ اللهُ كل من ارتكب القبائح في الخفاء
فكفّوا عن التجارة بدم الحسين في الأسواق باسم الدين

فدينُ طه مُطَهَّرٌ بأمر الرحمن المُتعال
فلا تَمِسُّوا ذاك الدين المُطَهَّرَ بالرجس كالشياطين

ونهج الحسين هو نهج الكرامة وسبيل الله ورسوله
فيا مَنْ تَجَرَّدْتُمْ مِنَ الكرامة لا تُذَلُّوا الناسَ بِأَسْمِ الحسين ونهجه السامي

خذ العِبَرَ وَاتَّعِظْ مِنَ التاريخ بأن عديمى الأصل لا يمكن أن يكونوا نُجَبَاءَ يوماً
فلا تصنعوا مِنْ أبناءِ الحرامِ نُجَبَاءَ مُزَيَّفُونَ على رؤوس القوم

لعنةُ الله على كُلِّ (قارون) في كل عَصِرٍ وزمان
فلا تُظْهِروا أنفسكم اهلاً للسخاء على حساب دماء الناس البُسْطاء

يا مَنْ سَكَنْتُمُ القصور الفَخِمةَ وَتَرَكْتُمُ العِبَادَ بلا مأوى
فَبَائٍ وجهٍ تَرْتَدُونَ رِداءَ الدين وتشكون الى الله حال العباد

يا (اديب) انظر لقد اتضح الأمر بأن الدليل لا يمكن أن يقوم بدور الكريم .
فقل للقوم أن لا يختاروا الدليل أميراً على رؤوس الكرام.

5. Çalışır

1. Beni aşka öğretmeye canımda canan çalışır

Sinemi kül eylemeğe ateşi süzen çalışır

Ne günahım vardı bilmem şu muhabbet aleminde

Kağıt üste kalem oynar katline ferman çalışır

2. Dünya'nın borcu bende ne ta ki benden borç istesin

Ümrümü fena etmeğe çağ ile zaman çalışır

Sanki Nuh'un kayığına binmek istemeyen bir kâfir kulum

Beni birden boğmak için dalğalı Tufan çalışır

3. Varmı şu kanlı meydanda benim gibi bir pehlivan

Kalkanı yok , kılıncı yok ..sinesi viran çalışır

Benim gibi gül yitiren bülbülün nazın ne çeker

Hale nazım çeke bilmez cümle gülüstan çalışır

4. Elimde acı dermanım içmeğe yoktur kudretim

Gece gündüz hiç durmadan şu dert ne yaman çalışır !!

Ben Edibim cümle alem beni ehli iman tanır

Dilim teşbih eyledikçe kalbimde iman çalışır

Edib Asker

2022/7/1

(يعمل)

حتى الروح التي في بدني تسعى لإيقاعي في شرك الهوى
كما تسعى نيران القلب لتجعل من صدري رمادا

ماذا جئت من جرم في عالم العشق حتى
ترقص الأقلام فوق الأوراق ساعة بصدور فتوى قلبي

وما ديون الدهر في رقبتي كي يردها مني
حتى يسعى الزمان لفناء ما تبقى من عمري

وكأني عبدٌ مُشركٌ لا يُرغب به في سفينة النبي نوح
وكل الأمواج العاتية في الطوفان تسعى لتغرقني

وهل فيكم شهمٌ مثلي يُصارع في هذا النزال الدامي
يُصارع بصدورٍ ممزقٍ وقد حرم من كل درعٍ و سيف

ومن بوسعه الصبر على دلالٍ بلبلٍ مثلي قد فقد زهرته
وكل بساتين الازهار تسعى للصبر ولكن دون جدوى

حملت في كفي الدواء المر لاجر عها ولكن اخفقت عنها دون صبرٍ من شدة الألم
مالي أرى هذه الداء تسعى بشراسةٍ لتعذبني ليلا ونهارا

انا الاديب الذي عرفه الخلق بإيمانه
فكُلما يهمس لساني بالتسبيح يسعى الايمان كي يستقر في قلبي .

6. Divaneler aşkı

1. Öter bülbül gibi güle olan Cemal âşıkları
Yazar irfanı şiirden ehlikemal âşıkları
Kalkar yerden şahin gibi Uçar hakiket ufkunda
Yerde , gögde yuva bulmaz fikri hayal âşıkları
2. Ehlihikmet olan arif baldan şirin sözler biler
Dilinden akmaz ağular cihanda bal âşıkları
Geçerse de çağlar bile o ayrılık olan güne
Yaşar vüsal aleminde her dem vüsal âşıkları
3. Kınama hiç bir Mecnunu olsa da çöller meskeni
Asla Leylasın arıyor gördüğün çöl âşıkları
Varmı seadeti bulan insan aceb yaman halde
Aşkta canın mesut görer her yaman hal âşıkları
4. Uğrama sen haram aşka , var aşkın da helalı var
Uğramazlar haram aşka billah helal âşıkları
Eğiler pir gibi beli o boyuna aşık olan
Yanağından yaşlar akar , yanağda hal âşıkları
5. Edibem sevdiğim günden günahlardan oruç oldum
Yüzünde bayram akşamın görer hilal âşıkları.

Edib Asker

6/14/ 2022

(عشق المجانين)

كُلُّ مَنْ عَشِقَ جَمَالَ الْوَرْدِ سَيَبْقَى مُغَرَّدًا كَالْعَنْدَلِيبِ
وَيُظْهِرُ الْعِرْفَانَ فِي كُلِّ أَشْعَارِهِ كَمَنْ عَشِقَ أَهْلَ الْكَمَالِ

فأهل الفكر والخيال يَقلعون مُحلِّقينَ كطير الشاهين نحو آفاق الحقيقة
دون أن يجدوا لهم عُشا لا في الأرض ولا في السماء

وَمَنْ كَانَ حَكِيمًا وَعَارِفًا فَأَنَّهُ لَا يُجِيدُ قَوْلًا إِلَّا وَهُوَ أَلَدٌ مِنَ الشَّهْدِ
فَمَنْ عَشِقَ الشَّهْدَ فِي الدُّنْيَا لَنْ تَتَقَطَّرَ السُّمُومُ مِنْ كَلِمَاتِ لِسَانِهِ

حتى وإن مرَّت عصوراً على ذكريات أيام فراقهم
فأهل العشق يبقون ويعيشون في أحلام عالم الوصال لحظةً بلحظة

وَلَا تَلُمُ مَجْنُونًا حَتَّى وَإِنْ اتَّخَذَ مِنَ الْبَرَارِيِّ مَأْوًى لَهُ
فَهُوَ لَا زَالَ يَبْحَثُ عَنْ لَيْلَاهُ فِي إِعْتِقَادِهِ حَتَّى أَصْبَحَ مِنْ عُشَّاقِ الْبَرَارِيِّ

وهل يمكن لإنسان أن يجد سعادته عند أسوأ حاله !!
فهؤلاء يجدون سعادة أرواحهم عند أسوأ حالهم في عالم العشق

وَلَا تَقِفْ يَوْمًا عِنْدَ عَشْقٍ حَرَامٍ .. فَهَنَّاكَ عَشْقٌ مَسْمُوحٌ وَحَلَالٌ
فَوَاللَّهِ مَنْ آمَنَ بِحِلَالِ الْعَشْقِ كُنَ يَمُرُّ يَوْمًا عَلَى حَرَامِهِ أَبَدًا

وَمَنْ يَرَى وَيَعَشِقُ جَمَالَ قَامَتِكَ الشَّامِخَةِ .. سَيَنْحَنِي ظَهْرَهُ كَشَيْخٍ كَاهِلٍ مُعَمَّرٍ
وَمَنْ يَعَشِقُ شَامَةً خَدَّكَ سَتَبْقَى دُمُوعُهُ جَارِيَةً عَلَى خَدَّيْهِ .

أنا الاديب الذي صامَ عن الذنوب مُذْ أَنْ تَعَلَّقَ بِكَ عِشْقًا
فَعُشَّاقُ الْهَلَالِ لَا يَرَوْنَ هَلَالَ لَيْلَةِ الْعِيدِ إِلَّا فِي جَمَالِ وَجْهِكَ الْبَهِيِّ

7. İsterim

1. İsterim bir canım olsun ,canana muhtaç olmasın
Öz derdini derede salıp , dermana muhtaç olmasın
Dolansın aşk meydanında Leylası iten Mecnun dek
Sinesinle ok dönderip kalkana muhtaç olmasın

2. Kuyudan kurtaran kul dek şah olub mısır arşinde
O hazreti Yusuf gibi ihvana muhtaç olmasın
İlahi düşmesin gönlüm bir Züleyhanın aşkına
Başına dalda bulmağa zindana muhtaç olmasın

3. Bin avçu attığı oktan tarumar olsun bu gönlüm
Razıyım hep onun gibi ceylana muhtaç olmasın
İsterim bir kalbim olsun dağdan kopan taşlar gibi
Ta ayrılık olan zaman efgana muhtaç olmasın

4. Kup kurusun damcı damcı kan ta beden çürüyünce
Damarlarım minnet ile al kana muhtaç olmasın
Olmasaydı o koç kurban İsmaille ferman ile
Mümkün İsmail isterdi kurbana muhtaç olmasın

5. İsterdim bir kalbim olsun gögde meleklerin dostu
Yerde insan donun giren şeytana muhtaç olmasın
İsterim bir kalbim olsun olsa da ta kabri mesken
Ta akibet bayğuş gibi virana muhtaç olmasın

6. Ey Edib bu çürük devran baş etti çok ayağları

Her namuslu kul ..bir namaus sultana muhtaç olmasın.

Edib Asker

1/6/2022

(أريد)

تَمْنِيْتُ أَنْ أَمْلُكَ رُوحًا لَا يَحْتَاجُ إِلَى رَافِقَةٍ مِنْ تَعْلَقَ بِهَا حُبًّا
رُوحًا يُصِيبُ دَاءَهُ بِالْءَاءِ كَيْ لَا يَحْتَاجُ إِلَى الدَّوَاءِ

روحاً يصول في ميادين العشق كمجنونٍ قد فقدَ ليلاهُ في النِّزَالِ
ويصدُّ السِّهَامَ بِصَدْرِهِ الْعَارِي وَهُوَ لَا يَسْتَنْجِدُ بِأَيِّ دَرْعٍ يَحْمِيهِ

روحاً كذاكَ الْعَبْدَ الَّذِي نَجَا مِنْ غِيَاثِ الْجُبِّ حَتَّى اعْتَلَى عَرْشَ مِصْرَ
كذاكَ النَّبِيَّ الصَّدِيقَ الَّذِي اسْتَغْنَاهُ اللَّهُ عَنْ إِخْوَانِهِ

الْهِي وَلَا تَجْعَلْنِي مَعْشُوقًا لِأَيَّةِ إِمْرَأَةٍ تَكِيدُ الْمَكَائِدَ كَزُلَيْخَا
فَأَنَا لَا أَطِيقُ أَنْ لَا أَجِدَ لِي مَأْوًى غَيْرَ السَّجُونِ وَأَنْتَ أَعْلَمُ بِبِرَاءَتِي

يَا مُبْدِعَا فِي خَلْقِهِ لَا تَجْعَلْ قَلْبِي مُحْتَاجًا لَغَزَالَةٍ صَادَتْنِي بَعْيُونَهَا
حَتَّى وَإِنْ اسْتَقَرَّتْ فِي صَدْرِي سِهَامُ الْفِ صَيَادٍ فَهِيَ أَهْوَنُ إِلَيَّ مِنْ نَظَرَةٍ مِنْ
نَظَرَاتِهَا الثَّاقِبَةِ ...

تَمْنِيْتُ أَنْ يَكُونَ لِي قَلْبًا كَقِطْعِ الصَّخُورِ الَّتِي تُقْلَعُ مِنَ الْجِبَالِ
كَيْ لَا أَحْتَاجُ إِلَى الْبُكَاءِ وَالصُّرَاخِ عِنْدَ حُلُولِ وَقْتِ الْفِرَاقِ

أنا وإن جفّت دمائي قطرةً بعدَ قطرةٍ حتى يَتَفَتَّتَ بَدَنِي
فأنا لا أرغبُ مِنْ أَحَدٍ أَنْ يَمُنَّ عَلَيَّ بِالِدِمَاءِ كِي تُمَلَأَ شِرايِينِي ثَانِيَةً

لو لم يكن ذاك الكبشُ فِدَاءً لِإِسْمَاعِيلَ بِأَمْرِ اللَّهِ
ربما كانَ إِسْمَاعِيلُ يَأْبَى أَنْ يَحْتَاجَ إِلَى ذَاكَ الْكَبِشِ حَتَّى وَإِنْ مَاتَ ذَبِحا

تَمَنَيْتُ أَنْ أَمْلِكَ قَلْبًا يُرَافِقُ الْمَلَائِكَةَ فِي السَّمَاءِ
كِي لَا يَحْتَاجُ فِي الْأَرْضِ إِلَى الشَّيَاطِينِ الَّذِينَ هُمْ عَلَى هَيْئَةِ الْبَشَرِ .

تَمَنَيْتُ أَنْ يَكُونَ لِي قَلْبًا حَتَّى وَإِنْ لَمْ يَجِدْ لَهُ مَأْوَى غَيْرَ الْقَبْرِ
كِي لَا يَحْتَاجُ فِي أَرْضِ الْعُمَرِ إِلَى الْبُنْيَانِ الْمُتَهَالِكَةِ كَطَائِرِ الْيَوْمِ

يَا أَدِيبُ إِنَّ هَذَا الزَّمَنَ الرَّدِيءَ قَدْ جَعَلَ الْكَثِيرَ مِنَ الْأَقْدَامِ رُؤُوسًا عَلَى الْقَوْمِ .
فَأَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ لَا يَقِفَ أَهْلُ الْكِرَامَةِ مِنَ الْعِبَادِ عِنْدَ أَبْوَابِ السُّلَاطِينِ الَّذِينَ تَجَرَّدُوا
مِنَ الْحَيَاءِ

8. Öğretmen

1. Ben tabip değilim ama yine de derman vererim
Yarın tabip olanlara bu günden irfan vererim
Kadı gibi hüküm ederim hak adaletle bu yerde
Bin başı dek sözüm düşmez mührümle ferman vererim

2. Kim bana bir harf öğretir , ben ona bir kul olurum
Ya Resulullah ..bu söze canımı kurban vererim
Septiğim bu kısır yerlere denlerim beklerim bir gün
Gör bu bağı gülüstan ne gül ne reyhan vererim !

3. Mazharımda kasvetim var , cevherimde merhametim
Yetimlere ata gibi kol açıp aman vererim
Sildikçem o yetimlerin gözyaşların nasihatle
Vallahi değil gözümde , kalbimden giryan vererim

4. Gah olur bir arif gibi marifetle söz bilmekten
Gah olur Şeyhülislam dek tefsiri kuran vererim
Ataya anneye hürmet öğredincem evlatları
Bu necabet mektebinde ahlakı invan vererim

5. Zamanın çoktur okları bilersin bir gün ey yavrum
Onun için ben bu günden eller kalkan veririm
Ben Edibem yorulsam da atmarım bu ağır yüküm
Rızai Hakla nefsimde sabrıye silvan vererim

Edib Asker

2022/5/16

(المعلم)

أنا لستُ طبيباً ولكني أُجيدُ تشخيصَ الداءِ و علاجها
فأنا المعلم الذي يهيئ أطباءَ الغدِ مُنذُ اليومِ

انا احكُمُ بالحق والعدالة كقاضٍ في هذا المكان
وانا كالقائد الذي لا يُعصى أوامره بأوراقه المختومة

(مَنْ علمني حرفاً .. مَلَكَنِي عبداً)
يا رسول الله سَأفدي هذا الحديثَ بروحي

سأنتظر البذور التي نَثَرْتُها على هذه الأراضي الجرداء ولا بُدَّ يوماً
سَتَرُونَ بساتين الازهار التي اهدي منها الورود والرياحين للناس

ربما اتظاهر بقسوة مُزيفة احياناً .. ولكن قلبي مليءٌ بالرفقة
فأنا مَنْ يُعانق الأيتام ويُسعِرهم بالأمان كَأَبٍ حَنُونٍ

وكلما امسَحُ دموع الأيتام بالنصائح الجميلة
فوالله ربما لن أُسِيلَ دموعي أمام أنظارهم ولكني اشعرُ بأنَّ قلبي يَتَقَطَّرُ دَماً

فحيناً أسعى كَعَارِفٍ لِأَعْلَمَهُمُ المعرفة والبلاغة
وحيناً أسعى كَشَيْخِ الإسلام لِأَعْلَمَهُمُ القرآن وتفسيره

وكلما عَلَّمْتُ الأبناء على بر الوالدين في مدرسة النجابة والطاعة
جَعَلْتُ لهم الاخلاقَ عنواناً

سَتُدْرِكُ يَوْمًا إِنَّ سِهَامَ الدَّهْرِ كَثِيرَةٌ يَا صَغِيرِي
وَلَأَجَلَ ذَلِكَ أَسْعَى مُنْذُ الْيَوْمِ أَنْ أَضَعَ الدَّرْعَ بَيْنَ يَدَيْكُمْ

انا (اديب) وَإِنْ نَالَ مِنِّي الْإِرْهَاقُ فَلَنْ أُزِيحَ هَذَا الْعَبَاءَ عَنْ كَاهِلِي
فَيَرْضَى اللَّهُ سَأُعْطِي لِنَفْسِي الصَّبْرَ وَالسَّلْوَانَ

9. İbadet vaktidir

1. Ellerinini aç göklere Hakka ibadet vaktidir
Yüce Hakk'ın nimetine kıl ki kanaat vaktidir
Koyma vaktin heder getsin bu mübarek Ramazan'da
Aç Kur'an'ın.. her sürede okunan ayet vaktidir

2. Varsa geçmişte günahın .tövbe kıl söyle pişmanım
Belki mevlam kabul eyler çünkü nedamet vaktidir
Koyma nefsin zelil olsun zilleti dünya elinde
Kalk nefsin kerim eyle bilsin keramet vaktidir

3. Anne ile baban senden razıise Hak razıdır
Ol necib ey halalzade ol ol necabet vaktidir
Bil onların her duası her bir oka bin kalkandır
Ömrünün her bir anları sena selamet vaktidir

4. Olmazsa bir kalbde iman ,sanma birgün Mesut olar
Aç bu kalbin iman ile dolsun seadet vaktidir
Kim kimin derdinden biler Haktan başka ..gel ey Edib
Gizlediğin derd elinden Hakka şikâyet vaktidir.

Edib Asker

2022/4/10

(وقت العبادة)

قُمْ وَ مُدِّ يَدَيْكَ نَحْوَ السَّمَاوَاتِ الزَّرْقَاءِ فَإِنَّهُ وَقْتُ عِبَادَةِ الْعَابِدِ لِلْمَعْبُودِ .
بل إنه وقت القناعة على النعمة التي وهبها الله إليك

لَا تَهْدُرْ وَقْتَكَ فِي اللّهِوِ وَأَنْتَ فِي حَضْرَتِ هَذَا الشَّهْرِ الْفَضِيلِ
بَلْ افْتَحْ كِتَابَ اللَّهِ الْكَرِيمِ فَإِنَّهُ وَقْتُ تِلَاوَةِ السُّورِ وَمَا فِيهَا مِنَ الْآيَاتِ

إِنْ كَانَ لَدَيْكَ ذُنُوبٌ وَقَدْ مَضَى عَلَيْهِ الزَّمَنُ، فَتُبْ وَأَقْرِ بِأَنَّكَ نَادِمٌ
عَسَى أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ وَيَتُوبَ لَكَ .. فإنه وقت الندم والتوبة

وَلَا تَضَعْ نَفْسَكَ ذَلِيلَةً تَحْتَ سَطْوَةِ ذَلَّتِ الدُّنْيَا
وَاجْعَلْهَا كَرِيمَةً كَي تَعْلَمَ قَدْرَهَا

فَإِنَّهُ وَقْتُ تَرْوِيضِ النَّفْسِ عَلَى الْكِرَامَةِ
وَاعْلَمْ إِنَّ رَضَى اللَّهُ فِي رَضَى الْوَالِدِينَ .

فَكُنْ نَجِيباً وَابْنِ حَلَالٍ فِي حَقِّهِمَا فَإِنَّهُ وَقْتُ النَّجَابَةِ وَالطَّاعَةِ
وَكَلِّ دُعَاءٍ لَوَالِدَيْكَ لَكَ بِالْخَيْرِ تُعَادِلُ أَلْفَ دِرْعٍ بِوَجْهِ كُلِّ سَهْمٍ يُرْمَى عَلَيْكَ

فَأُطْمِئِنِّ وَأَنْتَ فِي سَلَامٍ وَأَمَانٍ فِي كُلِّ لَحْظَةٍ مِنْ لَحْظَاتِ عُمرِكَ الطَّوِيلِ
فَأُفْتَحْ بَابَ قَلْبِكَ لِأَنَّ الْوَقْتَ هُوَ وَقْتُ الْإِيمَانِ وَالسَّعَادَةِ

لَا يَعْلَمُ الْخَلْقُ هُمُومَ بَعْضِهِمْ غَيْرَ اللَّهِ يَا (أديب)
فَأَشْكُو إِلَى رَبِّكَ كُلَّ مَا اخْفَيْتَهَا مِنْ هُمُومٍ فَهُوَ الْوَقْتُ الْإِنْسَابُ لِلشُّكُوى إِلَى اللَّهِ

10. Ey Bahar

1. Ey Bahar sen yar ol bena kârlı kışlardan bena ne ?

Ol hakiket bena yeter ,hayal dişlerden bena ne?

Açılsın bağı aşkımda sevdiğim o güller yeter

Sap sararmış ya göllerde göğ kamişlardan bena ne ?

2. Taşa taş ancak vururlar ,vurmarım taşa gövherim

Görmüş evde göz açmışım , görmemişler den bena ne

Makamım yerim bellidir pir dedeler divanında

O dinbaz Hacı hocadan ,o dervişlerden bena ne

3. Merdane geldim dünyaya aynı merdane köçerim

Ayağ basmam çürük tahta , çürük işlerden bena ne ?

Bir yüzüm var , ki yüz olmaz kalsa da başsız bedenim

İkilerden ya üçlerden , dört ve beşlerden bena ne?

4. Sahsiden bir helal kabım kâfidir helal zadima

Aslı haram , Faslı haram tuc Gümüşler den bena ne?

Başı yüksek Sultan gibi yürürüm hak yollarından

Nahak yollarından giden alçak başlardan bena ne

5. Ben Edibem bir merdane aşk beni mestane edib

Mey içi yollarda düşen mest sarhoşlar dan bena ne?

Edib Asker

2022/3/21

(أيها الربيع)

أيها الربيعُ كُنْ لي عَونا عسى أن أهْجَرَ هذا الشتاء وَصَقِيْعُهُ
يكفي أن أدرك الحقيقة كي استغني عن هذا الخيال وهذه الاوهام

يكفي أن تتفتح الازهار التي احببتُها في حدائق العشق
ما لي من المياه الآسنة التي تنبتُ فيها القصب بألوانها الصفراء والخضراء

أنا كجوهرة ثَمِينَةٍ لا يمكن أن تصادمَ مع الاحجار الزهيدة
قد وَلِدْتُ في بيت العِزِّ مُكْرَماً .. ما لي من أهل الدُّلِّ وشأنهم

يكفي أن يكون لي قِدرًا من الفُخار وفيه ما املك من الزاد الحلال
مالي من المقتنيات من ذهب وفضة وقد صُنِعَتْ من السُّحْتِ والحرام

مقامي ومكاني بارِزٌ في مَجالس ودواوين أهل الزُهد والتقوى
ما لي من المُتاجرين بالدين أو أهل الرياء والنفاق

مِثْلَمَا آتَيْتُ للدنيا عزيزاً ، سَأَرْحَلُ يوماً مِنْهَا وأنا في أوج شأني ومقامي
ولن اطا قَدَمي على خَشَبَةٍ مَنْخُورَةٍ ولا أَشَارِكُ في عَمَلٍ مع اهل الدُّلِّ

وَذَوِي الوجوه المتعددة هم أحرار في أنفسهم
وانا حُرٌّ في نفسي ولن اكون مِثْلهم وإن دَفَعْتُ حياتي ثَمَنًا

سأَمْضِي في طريق الحق مرفوع الراس كالسلاطين
واترك الماضين في طريق الباطل لِحالِهم

أنا الاديب الذي انهكته ذاك العشق النقي المُقَدَّس حتى امسيْتُ اسيرُ كالسُّكاري ..
اسيرُ مُرَدِّداً ما لي من هذه السُّكاري الذين يَتَساقطونَ في قارعة الطريق بعدما
قضى عليهم الخُمور!

11. Cezayi Mühabbet

1. Yine kalkdı feryad gibi geldi sadayi Mühabbet
Kalkdı gönülden çağırdı seni nidayi Mühabbet
Adem ve Havva deminden göz açıb dünyaye bu aşk
Aşk ile olmuş avadan bugün dünyayi Mühabbet
2. Sur düdüyü gibi sesler sadalandı her bir yana
Kupartdı aşk kıyametin kalb deki nayı Mühabbet
Lütfile kılmış kuluna Hak makeddes mühabbeti
Candaki aşka şahitti göyde hudayi Mühabbet
3. Kaldı Mecnundan eserler ,kalınca rüsva Leylasız
Bu meydanda can verib çok , çok şühedayi Mühabbet
Ihsana ihsan gerekdi ,, cezasını verme cefa
Çekirem ihsana karşı derdi cezayi Mühabbet
4. Aşk yolunda ahtan düşen benim sensiz ey azizim
Ne kalkılmaz bir yükümiş aşkta cefayi Mühabbet
Varmı bir aşık çekmesin kalbde mühabbetin yayın!
Tarttı bu taş yüreyimi tarttı bu vayı Mühabbet
5. Ah bir ömür çektim cefaler ..bekledim ta safa gelsin
Gelmedi ki bende görüm bir gün safayi Mühabbet
Sen ettin aleme risva Edib olan bir şairi
Dilberim senin aşkından oldum risvayi Mühabbet

Edib Asker

7/2/2022

(جزاء الحب)

ها قد عاد صوت الغرام و تعالى كالعويل
وثار القلبُ لِيناديكِ بِنداءِ العشق والمحبة

قَدْ وَجَدَ الْعَشْقُ مُنْذُ أَنْ وَجَدَ آدَمَ وَحَوَاءَ
لِنَجِدَ الْيَوْمَ إِنْ عَالَمَ الدُّنْيَا قَدْ أَصْبَحَ مَعْمُورًا بِذَلِكَ الْعَشْقِ

تعالَت الأصوات في كل الأرجاء وكأنه قد نُفِخَ في الصُّورِ
وَقَامَتِ قِيَامَةٌ قَلْبِي عِنْدَمَا نُفِخَ فِيهِ صُورُ الْعَشْقِ وَالْغَرَامِ

قَدْ مَنَّ اللَّهُ هَذَا الْعَشْقَ الْمُقَدَّسَ لِلْعِبَادِ بِلُطْفِهِ
اللَّهُ الْمُتَعَالَى هُوَ رَبُّ الْمَحَبَّةِ وَهُوَ شَاهِدٌ عَلَى الْعَشْقِ الَّذِي يَجْرِي فِي أَرْوَاحِ

الْعِبَادِ

مَا كَانَ لِلْمَجْنُونِ مِنْ أَثَرٍ لَوْ لَمْ يَفْضَحْهُ فُرَاقُ لَيْلِي
كَمْ مِنْ عَاشِقٍ يَأْتُرَى أَمْسَى ضَحِيَّةً فِي هَذَا الْمِيدَانِ وَصَارَ فِي عِدَادِ شُهَدَاءِ الْمَحَبَّةِ

لَا تُرْهِقِي مَنْ أَحْسَنَ إِلَيْكَ فَجَزَاءُ الْإِحْسَانِ هُوَ الْإِحْسَانُ بِالْمِثْلِ
وَمَنْ أَحْسَنَتْ إِلَيْهَا قَدْ أَذَاقَتْنِي السُّقْمَ جَزَاءَ لِحُبِّي لَهَا

أَنَا الَّذِي ارْهَقَهُ طَرِيقُ الْعَشْقِ بِفُرَاقِكِ يَا عَزِيزَتِي
وَتَحَمَلْتُ وَحِيدًا وَزَرَ هَذَا الْحِمْلَ وَأَنَا أُعَانِي مِنْ أَثَارِ هَذِهِ الْمَحَبَّةِ

وَهَلْ مِنْ مُعْرَمٍ لَا يُعَانِي مِنْ عَذَابِ الْحُبِّ فِي قَلْبِهِ ؟
كَانَ لِي قَلْبًا صَلْبًا كَالْحَجَرِ وَقَدْ طَحَّتَهُ طَاحُونَةُ عَذَابِ الْحُبِّ

عَانَيْتُ طَوَالَ عُمْرِي عَسَى أَنْ يَأْتِيَ الْفَرْجُ يَوْمًا
وَانْتَظَرْتُ كَثِيرًا وَلَكِنْ دُونَ جَدْوَى وَلَمْ يَأْتِ ذَلِكَ الْيَوْمَ كَيْ أَكُونَ سَعِيدًا كَبَقِيَّةِ
الْخَلْقِ

أَنْتِ مَنْ أَفْضَحْتَ لِلْمَلَأِ شَاعِرًا مِثْلَ (أَدِيبِ)
لَوْ لَا كَيْ يَا فَاتِنَتِي مَا كَانَ لِهَذَا الْعِشْقِ أَنْ يَفْضَحَنِي

Sonuç

Irak Türkmenleri arasında son yüzyıldan bu yana,kültür ve edebiyatımızı yüceltmek için yaşadıkları uzun yıllarda durmadan çaba gösteren şair ve yazarlarımızın göz kamaştırıcı ,düz yazı ve şiir türlerinde şaheserler,bugün olduğu gibi gelecek kuşaklar için de bitmez tükenmez en güzel örnekten başka ,en değerli kaynaklar olacaktır .

Şairin zengin dil, üslup ve anlatımlarını belli bir düzen içinde oluşturdıkları bu gazelleri kültür tarihinin en önemli belgelerindendir. Tez konusunu seçerken isteklerimizi göz önünde bulundurup, çalışma konusunun belirlenmesinde ve çalışmanın hazırlanma sürecinin her aşamasında bilgilerini, tecrübelerini ve değerli zamanlarını esirgemeyerek bize her fırsatta yardımcı olan değerli şairimiz Sn. Edip esker desteklerini esirgemeyen her zaman yanımızda olan sevgili ailemize teşekkürlerimizi sunuyoruz. Şair şiirlerini bir kitapta toplamamıştır şiirlerini kardeşlik dergisinde yaylamış

Çalışmada basit fiilleri detaylı bir şekilde açıklamaya uğraştım ve ve şiirleri Arapçaya çevirdim Son olarak çalışmamızın amacı Türkmen edebiyatının ne kadar geniş bir alanda olduğunu ve değerli şairirimizi Türk dünyasına tanıtmayı dilemekteyiz.

Kaynakça

1. BAYATLI ,H.Kemal, Irak Türkmen Türkçesi, TDK yayınları No: 664 , Ankara 1996, s.390 -395.
2. BANGUOĞLU, Tahsin ,Türkçenin Grameri , istanbul 1974.
3. BEHÇET ŞAKİR ,MUHSİN ,Irak'ta 20.Asır Türkmen Edebiyatı ,İstanbul ,1.Basım Ekim 2008 ,s. 14-15
4. BİLGEGİL,M.Kaya,Türkçe Dil Bilgisi , Dergah Yay ., İstanbul 1982
5. BEŞİRLİ,Çoban,Irak Türkmen Ağızları,Doktora Tezi,İstanbul 1979,s.199.
6. BULUÇ , Sadettin, Kerkük Hoyrat ve Manilerinde Başlıca Ağız Özellikleri , XI.DOB, TDK Yay . ,Ankara 1968 .
7. ERGİN, M. (2009), Üniversiteler için Türk Dil, İstanbul: Bayrak Yayınevi, 272, 292, 343.
8. ERTEN, Münir , Diyarbakır Ağız (İnceleme ,Metinler,Sözlük), TDK yayınları No: 556, Ankara 1994. s.43-49.
9. Gencan, Tahir Nejat , Dil Bilgisi.(4.Baskı). Ankara Üniversitesi Basımevi 1979.
10. HACIEMİNOĞLU , Necmettin , Yapı Bakımından Türk Dilinde Fiiller , Cönk Yay . , İstanbul 1984 .
11. Korkmaz , Zeynep , Türkiye Türkçesi Grammeri. (3.Baskı). Ankara: Türk Dil kurumu yayınları 2009.
12. NEVRES, Salah ,Irak Türmenleri Dil Kültür ve Edebüyatı, Kardaşlık Dergisi S. 25, İstanbul 2005 , s. 54207.
13. ÖmEr, S. Kerkük Folklorundan, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara s 201, (2012).
14. Özkan N. "Irak Türk Edebî Dilinin Tarihî Gelişimi", Turkish Studies, Volume 4/8 Fall, s. 89-107,(2009).
15. ÖZÇELİK, Sadettin, Urfa Merkez Ağız, TDK yayınları No: 666, Ankara 1997 , s.94-105.
16. ŞAHBAZ,Hüseyin, Kerkük Ağız,Doktora Tezi,İstanbul 1979,s.453 (Basılmamıştır).
17. Şentürk, Ahmet Atilla, "Üniversiteler için Eski Türk Edebiyatı Tarihi", Dergah yayınları, 12. Baskı, İstanbul 2015, s. 116.
18. Tütkenmeli , Aylık edebiyat , kültür, sanat dergisi Sayı :119 , yıl , 10 Aralık 2017.
19. Muharrem Ergin , Türk Dil Bilgisi , Bayrak Yay , İstanbul , 1987 ,

دلالة الافعال البسيطة ومشتقاتها في غزليات الشاعر اديب عسكر البياتي وترجمتها الى اللغة العربية

المستخلص

الغزل، هو التغنّي بالجمال، وإظهار الشوق إليه، والشكوى من فراقه، والغزل فنٌ شعريٌ يهدف إلى التشبُّب بالحبيبة ووصفها عبر إبراز محاسنها ومفاتنها. وهو ينقسم إلى قسمين: الغزل العذري، وله مسمياتٌ أخرى، وهي الغزل العفيف أو الغزل البدوي، والغزل الصريح، وله مسمياتٌ أخرى، وهي الغزل الحضري. وإن سبب اختياري لهذا الموضوع هو دراسة وتطبيق الافعال البسيطة ومشتقاته في غزليات الشاعر اديب عسكر وترجمتها الى اللغة العربية ليستفاد منها القارئ. وكذلك تسليط الضوء بشكل أفضل عن الشاعر في الأدب التركماني وتعريفه بين أوساط الشعراء بشكل أفضل

ويُعرف الغزل : لغة الشعر الذي يقال في النساء ووصفهن والتشبيب بهن ، ويُعتبر شعر الغزل فنٌّ من الفنون الشعرية وغرضاً من أغراض نظم الشعر التي مارسها الشعراء منذ القدم وحتى الوقت الحاضر، ويكون بوصف الجمال والتغنّي به، والاشتياق للمحبة والحزن والبكاء عليها في حالة الفراق، كما يصف.

في مدخل البحث تناولت نبذة مختصرة عن أدب الديوان (الغزل) والأدب التركماني . يعد الأدب التركماني، الذي يتمتع بتاريخ غني، كنزاً ثقافياً يضم عدداً لا يحصى من الأعمال التي لا تزال مفقودة وتنتظر التقييم، ولا سيما في شعر الديوان وكذلك اعطاء معلومات لي مصقط رأس الشاعر (قضاء طوز خورماتو) الذي تربى ودرس فيه .

الكلمات الدلالية : الافعال البسيطة ومشتقاته || شعر الغزل - الادب التركماني ||

ترجمة الاشعار الى اللغة العربية